

“ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣರವರ “ಬಾಕಿ” ಕಾದಂಬರಿಯ ಒಂದು ನೋಟ”

ಶ್ರೀದೇವಿ, ವಾಯ್, ಎನ್.¹, ಡಾ.ವಿಕ್ರಮವಿಸಾಜಿ²

¹ಪಿಎಚ್,ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

²ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು

ಗೀತಾನಾಗಭೂಷಣರವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 2012ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ “ಬಾಕಿ” ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ನನ್ನ ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಕಾಲದ ಅಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿ ಹಿಂದಿನ ಕೆಲವರ್ಷ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ ನಂತರದ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಜಾತಿ, ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕೆಳಜಾತಿವರ್ಗಗಳ ಬದುಕು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಷಾಸೊಗಡನ್ನು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ ನಗರ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತೆಲೆಮಾರಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವು, ಅಪಮಾನ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾಡಿದ ಹೋರಾಟದ ಕತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

‘ಬಾಕಿ’ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ, ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕವೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚಾರ, ಪದ್ಧತಿ, ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿದ್ದರೆ, ಪುರುಷನಿಗೆ ಬೇರೆ ನಿಯಮಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಪುರುಷನ ತಪ್ಪಿಗೆ ಕ್ಷಮೆಯಿದೆ, ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕ್ಷಮೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮೌಢ್ಯತೆಗಳನ್ನು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಪುರುಷನಿಗೆ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಸತಿಪದ್ಧತಿ, ಬುರ್ಖಾಪದ್ಧತಿ, ಜೋಗಣಿ ಬಿಡುವುದು, ದೇವರಿಗೆ ಬೆತ್ತಲ ಸೇವೆ, ತುಂಬಿದ ಬಸುರಿಯನ್ನು ಹಾರ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವರು ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವಳು ಸ್ತ್ರೀಯ ಹೊರತು ಪುರುಷನಲ್ಲ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಇಂತ ಹಲವು ಮೌಢ್ಯಪದ್ಧತಿಯುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯು ಮೊದಲಿಗೆ ಶಾಂತಾ ಎಂಬ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿ ಈ ಹಾರ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ದೇವರಿಗೆ ಬೆತ್ತಲ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶಾಂತಿಗೆ ತನ್ನ ತಾತ ಈ ಹಾರಕೊಡುವ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ ಶಾಂತಾ “ ಅಯ್ಯೋ ಅಲ್ಲ ಪಾಪ ಮುತ್ಯಾ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹಾರ ಬೇಕಂತ ಹೇಳು ಅಂತಿನಿ, ಗಂಡಸರ ಹಾರ ಅದಕೆ ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲನು ಅದಕ್ಕೇ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬೆತ್ತಲ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಂತಾ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೆ ದಂಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಎಂತಹ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೆದುರೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೇ? ಅದು ಕೆಳಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಕೆ? ಇಂತಹ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿ “ದೇವರ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಹಾದರ ಮಾಡುವುದು, ಮೈಮೇಲೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ನೂಲಿನೆಳೆಯು ಇಲ್ಲದ ಪೂರ ಹುಟ್ಟುಡುಗೆಯಲ್ಲೆ ಬೆತ್ತಲ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದು- ಹೀಗೆ ಬರಿ ಕಾಮಕ್ಕೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಹರಕೆಗಳು, ರೀತಿವಿವಾಹಗಳು ರೂಢಿನಂಬಿಕೆಗಳು..... ಅದೂ ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಗ ಶುರುವಾದವೋ, ಯಾರು ಶುರುಮಾಡಿದರೋ ಯಾರಿಗು ನಿಖರವಾಗಿ ಪತ್ತೆಹತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಬರೀ ಹೊಲೆಮಾದಿಗರಂಥ ನಿರ್ಗತಿಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮಂದಿಯಲ್ಲೇ ಯಾಕೆ ಇಂಥ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು,

ತಲೆ ತಲೆಮಾರುಗಳಟ್ಟಲೆ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು? ಎಂಬುದು ನಿಗೂಢ ಎಂದು ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.(ಪು-183). ಇವರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಲೆಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅದು ಕೆಳಜಾತಿ ಮುಗ್ಧನರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಅದು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಪುರುಷರ ಕೈವಾಡವಂತು ಇರುವುದಂತು ಖಚಿತ. ಹೆಸರಿಡುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಜಾತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಹಲವು ಮೌಢ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದವರು ಸ್ತ್ರೀಯರೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವರು, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕಿರುಕುಳ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವಳು. ಇಂತಹ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ದೂಷಿಸುವುದು, ಪುರುಷರು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ, ಯಾವ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ, ಬಡವ-ಶ್ರೀಮಂತನೆಂಬ ಬೇಧವಾವ ಮಾಡದೆ, ಲಿಂಗತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಜ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹಲವು ಜಾತಿಕುರಿತು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀ ತುಳಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ.

ಈ ಇಂತಹ ಹಲವು ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಶಾಂತಿಯ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕಿ, ಶಾಂತಾಳಾ ಸುತ್ತಲೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇವಳು ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಿಂದ ಮುಖ್ಯನವರೆಗೂ ಕಂಡುಂಡ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಶಾಂತಾಳನ್ನು ನಾಯಕಿ ಎಂದು ಕರಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ದುರಂತ ನಾಯಕಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸಮಂಜಸವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರೀತಿ ಬಯಸಿದ ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶಾಂತಳ ಬದುಕನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಾಳ ಕುಟುಂಬವು ಸಬಂಧಗಳ ದೊಡ್ಡ ಜಾಲವೆ ಹೊಂದಿರುವುದು. ಶಾಂತಿಯ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿಯಾರದ ಭಿಮಳಿಯ ಶಿವಪ್ಪ-ಸಿದ್ದಮ್ಮಳ ಪ್ರೀತಿ, ಇವಳ ಮಾವನಾದ ತಿಪ್ಪಣ್ಣನ ಮಾನವೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಕಾಶಣ್ಣ ಮತ್ತು ನೀಲಮ್ಮ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಶಾಂತಾಳ ಇವರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ, ಸಾಂತಪ್ಪ- ಶರಣಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರಮಜೀವನ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಜಮದಾರನ ಮಾನವೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಗಂಡ ಸತ್ತ ತಿಪ್ಪವಳ ಸ್ವಭಾವ, ಶಾಂತಾ ಕಲಿತ ಶಾಲಾಪರಿಸರ, ಶಾಂತಾ ಹುದ್ದೆಗೆ ಸೇರಿದ ನಂತರ ಆದ ಅನುಭವ, ಶಾಂತಾಳ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ, ಬರಹಗಾರತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಾದ ಅನುಭವಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಶಾಂತಾ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜಾತಿಯಾದ ತಳವಾರಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಬಡಕುಟುಂಬದವಳು. ಶಾಂತಾಳ ತಂದೆತಾಯಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೆ ಬಡತನವಿದ್ದರೂ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಬಂಧು-ಬಳಗದವರ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಂತಾ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದವಳು, ಈ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತಾನು ಬಡವಳೆಂಬ ನೋವನ್ನು ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಶಾಂತಾ. ಶಾಂತಾಳ ತಂದೆತಾಯಿಯಾದ ಸಾಂತಪ್ಪ ಶಾಣಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟವರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಕೈತುತ್ತು ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು. ಶಾಂತಾಳ ಆಸೆಯಂತೆ ಸಮಾಜವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಅವಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಲು ಮುಂದಾದವರು. ಹೌದು, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪುರುಷಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಮೆಲ್ ಜಾತಿಪರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಜಾತಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ಕೆಳಜಾತಿ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದವರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಕಾಲ ನಂತರ ಕೆಳಜಾತಿ ಪುರುಷರು ಮೆಲ್ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಕೆಳಜಾತಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ದೊರಕುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾಲಗಳೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಶಾಂತಹುಟ್ಟಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಾಂತಾಳ ತಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬಂದವನು. ಗಾಂದೀಜಿಯ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವನು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಇವನ ಹೆಂಡತಿ ಶಾಣಮ್ಮ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. “ನಮ್ಮಂದ್ಯಾಗ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೇ ಸಾಲಿ ಕಲ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ, ಹಿಂತರಾಗ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಸಾಲಿ ಕಲಿಸ್ತೇನು ನೀನು? ನೋಡಿದವ್ಯ ನಗ್ಗಾರ ಆಟಿ.” “ಅವರೆಲ್ಲಾ ಹಾರ್ರ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು. ದೊಡ್ಡಜಾತಿ ಉತ್ತಮರ ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ಮಂದ್ಯಾಗ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಸಾಲಿ ಕಲ್ಯಾದು ಪದ್ಧತಿ ಅದ...ಆದರೆ ನಮ್ಮಂದ್ಯಾಗ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾರರೆ ಸಾಲಿ ಕಲ್ತಿದಾದು ಅದಾಯೇನು”? “ಸಾಕು ಸುಮ್ಮಿರು ನೀ...ಆ ಪಿತಾಜಿಯಂಥವರು ನಿನ್ ತೆಲಿಕೆಡಸ್ಯಾರ ಕೋಡಿ. ಅವರ ಜೋಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಚಳುವಳಿ ಅಂತ ಜೈಲಿನ್ಯಾಗಬಿದ್ದು ಬಂದು ನೋಡು....ಆವಾಗಿನಿಂದ ನಿನ್ ಮನಸಿನ ಮಿಜಾಜೆ ಬರೋಬ್ಬರಿಯಿಲ್ಲ ನಿ ಮೊದಲಿನ ಮನುಶ್ಯಾನೆ ಇಲ್ಲ. ಭಾಳಂದರೆ ಭಾಳ ಬದಲಾಗಿದ್ದೀ..”(ಪು- 127-127) ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಂತಾಳ ತಾಯಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೇಗೆ ಶಾಂತಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತೆಂಬುದು ತಾನಾಗಿಯೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ತು ಕರೆದು ತಾನು ಶಾಲೆಕಲಿತು ದೊಡ್ಡ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹೊಂದಿದ ಶಾಂತಾ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬಡತನವು ಅಡ್ಡಿಬಂದಾಗ ತಾನೆ ದುಡಿದು ತನ್ನ ಕಲಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಒಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೇ ದೊರಕುತ್ತವೆ, ಆಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೈದರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದ ಬರಹಗಾರತಿ ಇವಳು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೆಸರಾದರೂ, ಶಾಂತಾಳ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ದುರಂತ.

ಹೌದು, ಶಾಂತಾ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದರು ಅವಳು ಬದುಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಾ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಶಾಂತಾಳ ಗಂಡನು ಲಂಪಟವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ದುಡಿಯುವುದಂತು ಇಲ್ಲ, ಶಾಂತಾಳು ದುಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡ ಕುಡಿದು ಹಾಳಮಾಡ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹೋದ ಶಾಂತಾಳ ಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಬೆಸತ್ತ ಶಾಂತಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಕಾಂತಗೌಡ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಿವಾಹ ಕೂಡ ಅವಳಿಗೆ ನರಕಯಾತನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವನಿಗೆ ಮೊದಲೆ ವಿವಾಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಶಾಂತಾಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಳನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿರುವೆನೆಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿದ ಶಾಂತಾಳು, ಒಂಟಿ ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಬದುಕಿಗೆ ಆಸೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಎರಡನೆ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಕಾಂತ ತಾನು ಕೊಟ್ಟಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನೇಕ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ಈ ವಿವಾಹವು ಕುಡಾ ನಿರಾಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶಾಂತ ಇವನಿಂದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಡನಿಂದ ಸಿಗದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಕನಸನ್ನು ಹೊತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ತಾನೆ ಸ್ವತಃ ಹೊಣೆಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆಯ ಗಂಡನಂತು ಯಾವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಸಾರದ ಯಾವ ಹೊಣೆ ಹೊರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಶಾಂತಾಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಕಸೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೆ ಶಾಂತಾ ಭಯಗುಂದದೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕೂಡ ನಿರಾಸೆಯನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಆಸೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಇವಳಿಂದ ದೂರವಿರಲು ಬಯಸಿ ಶಾಂತಾಳ ಜೊತೆಯಿರದೆ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಣ ಶಾಂತಾಳು ಬರೆಯುವ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ. ಇದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ದುರಂತದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ.

ಶಾಂತಾಳು ತನ್ನ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹೆದರದೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕುರಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದನ್ನು ಓದಿದ ಕೆಲವರು ಇವಳತಾಯಿಗೆ “ನಿನ ಮಗಳು ಹಲ್ಲುಟ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಬರೀತಾಳ ತನ್ನ ಕತಿ ಕಾದಂಬರಿಯೊಳಗ, ಕೋಡಿ ನಿ ಅರೆ ಒಂದೀಟು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಬಾರದಾ ಅಕಿಗಿ ಶಾಣಮ್ಮ” ಎಂದು ದೂರನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಗಳಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆಗ ಶಾಂತಾಳ ತಾಯಿ ಶಾಣಮ್ಮ “ಗೋಳಿನ ಕತಿ ಬರೀಬ್ಯಾಡ ಮಗಾ.....ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬರೆದರೆ ಬರವರ ಬದುಕನೂ ಗೋಳೆ ಆಗ್ಗದಂತ ಕೋಡಿ..”(ಪು-576)ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ದೂರವಾದಗ ತಾಯಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಿದೆ ಎಂದು ಚಿಂತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಲೇಖಕಿಯರಿಗೆ, ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ, ಗೌರವ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವಳ ನಡತೆಯನ್ನೆ ಶಂಕಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಲು ಹಲವು ನಿಯಮಗಳಿವೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಏಳುವದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಲಗುವವರೆಗೂ ಈ ನಿಯಮಗಳ ಹೊಣೆಹೊತ್ತೆ ಬದುಕು ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿದೆ. ಅವಳ ಉಡುಗೆ ತೋಡುಗೆ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ, ಅವಳು ಜೋರಾಗಿ ನಗುವಂತಿಲ್ಲ, ಪುರುಷರ ಜೊತೆ ಕೂಡುವಂತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮಾತನಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಪ್ರೀತಿಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ನಡತೆಗೆಟ್ಟವಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅದರೆ ಪುರುಷ? ಪುರುಷರ ಜೊತೆ ಕೂಡೂ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಅನುಮಾನ ಪಡುವ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಗೆ ಯಾವ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು ವ್ಯರ್ಥವೆ.

ಇಂತಹ ನಿಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉಸಿರಾಡಲು ಕಷ್ಟವಾದಾಗ ಮಹಿಳಾಬರಹಗಾರರ ಸ್ಥಿತಿ ಕಸಪ್ಪಕರವಾದುದ್ದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾಬರಹಗಾರರು ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೋ, ಲೈಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೋ ಕುರಿತು ಬರೆದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತದೆಯೆ ಈ ಸಾಮಾಜ್ಯ? ಶಾಂತಾಳು ಕೂಡ ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳೆ ದೂರಾಗುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸರಾಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರು ಗಂಡಸರೆ ಇರುವಾಗ, ಇವಳು ಮಾತ್ರ ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಜನ ಇವಳನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. “ಕೆಲವರ ಆಸೆಗಣ್ಣು ಕೆಲವರ ವ್ಯಂಗ್ಯಮಾತು, ಕೆಲವರ ಮೂಕ ಇಶಾರೆಗಳು, ಆಗಾಗ ಶಾಂತಿಗೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದುವಾದರೂ ಕಛೇರಿಯ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ತುಂಬ ಬಿಗಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಯಾರ ಆಟವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”(ಪು-247) ಇಂತ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಶಾಂತಾಳು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿ ನೋವನುಂಡು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗೀತಾನಾಗಭೂಷಣರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರಿಯುವುದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಾಂತಾಳ ಬದುಕಿನ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹಬ್ಬಹರಿದಿನ, ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ, ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಈ ಭಾಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಚುಂಚುರ ಮಾಪುರ ತಾಯಿ ದೇವರ ಹುಟ್ಟಿನ ಕತೆ, ಕಲಬುರ್ಗಿಯ ಬಂದೆನವಾಜನು ಮತ್ತು ಸಾವಳಗಿಯ ಶಿವಲಿಂಗೇಶ್ವರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹಿಂದು-ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಜಾತಿಯ ಜನರ ನಡುವಿನ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ

ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಗಂಡ ತೀರಿಹೋದರೆ ಮರುವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅವಳು ಎಷ್ಟೆ ಚಿಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದರೂ ತಲೆಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಹಾಗೆ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಳಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಿಧವೆಯಾದರೆ ಮರುಮದುವೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಶಾಂತಾಳಾ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಕಲಬುರ್ಗಿಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀದೇವಿ, ವಾಯ್, ಎನ್.
ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ